

ACM: 'Vorrangslust stroomnet is pijnlijk, maar duidelijk'.

Waarom krijgt de politie wel vorrang op het stroomnet? Maar KPN, een telecombedrijf dat ervoor zorgt dat mensen 112 kunnen bellen, niet? En is dat wel terecht? Om dit soort vragen draaide de rechtszaak die woensdag diende bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven.

Veertien bedrijven en instellingen zijn naar het College gestapt, omdat zij vinden dat ze ook thuishoren op het prioriteitenlijstje van toezichthouder Autoriteit Consument en Markt (ACM). Netbeheerders gebruiken die lijst sinds 1 oktober om te bepalen wie als eerste aanspraak maakt op de extreem schaarse ruimte op het stroomnet. Voorheen gold: wie het eerst komt, die het eerst maalt.

Nu komen eerst partijen aan de beurt die juist ruimte op het stroomnet creëren, daarna bedrijven die de veiligheid in Nederland waarborgen, zoals de politie en acute gezondheidszorg. Op plek drie staan instellingen die voorzien in basisbehoeften zoals scholing, drinkwater en de realisatie van woonwijken.

De rechters wilden woensdag vooral van de ACM weten hoe die lijst tot stand is gekomen. De toezichthouder schetste in een volgepakte rechtszaal dat de lange wachtlijsten voor een nieuwe aansluiting grote maatschappelijke en economische gevolgen hebben. Inmiddels wachten zo'n tienduizend bedrijven en instellingen op een aansluiting, met wachttijden die tot tien jaar oplopen. 'Er was daarom een brede landelijke wens om anders met de lange wachtrijen om te gaan', zei een jurist van de ACM.

Niet te lang lijstje.

Als toezichthouder op het stroomnet vond de ACM het haar taak om daar nieuwe regels voor te bedenken. Maar ze worstelde wel met de vraag: hoe bepalen we wie er als eerste aan de beurt komt? Te veel vrijheid wilde de toezichthouder daarin niet nemen, omdat ze niet de overheid is. 'Dat is niet aan ons.' Daarom greep de ACM naar een bestaand prioriteitenlijstje dat de Europese Unie eerder opstelde om te bepalen welke sectoren en bedrijven nog gas krijgen als er grote tekorten zijn.

'Zijn er ook andere lijstjes mogelijk? Zeker', zei een vertegenwoordiger van de ACM. 'Maar de vraag zou moeten zijn of de lijst die wij hanteren door de beugel kan.' Andere bestaande lijstjes met vitale sectoren en processen vielen volgens de toezichthouder af omdat die te uitgebreid waren en bovendien niet over energie gingen.

De ACM heeft de gaslijst bewust niet uitgebreid, omdat die anders te lang werd. 'Als je de deur openzet, gaat die helemaal open. En dan heeft de lijst geen zin meer', stelde een jurist van de ACM. 'Het besluit dat we nu hebben genomen is pijnlijk, maar wel duidelijk.'

Netbeheerders zijn er dan ook blij mee, omdat het zo 'werkbaar is'. Ze hadden halverwege november al 729 verzoeken binnengekregen van bedrijven die vinden dat ze hoger op de wachtrij thuishoren, zoals scholen. Vaak gaat het om kleine hoeveelheden extra capaciteit die deze partijen nodig hebben, zei een vertegenwoordiger van de netbeheerders. In totaal

maken de toegewezen aanvragen zelfs maar 1% uit van de totale aangevraagde capaciteit in de wachtrij.

Niet blij.

Onder meer ov-bedrijven als de NS, datacenters en telecombedrijven zijn absoluut niet blij met het huidige prioriteitenlijstje. Zij wezen erop dat het maatschappelijk een enorm ontwrichtende werking heeft als zij niet voldoende stroom hebben. 'Schermen gaan dan op zwart', in het geval van datacenters. Of belangrijke hulpdiensten zijn niet bereikbaar, in het geval van telecombedrijven als KPN en VodafoneZiggo.

Zij waren bijzonder kritisch over de manier waarop de lijst tot stand is gekomen. Enkel de verordening gasleveringszekerheid als leidraad nemen, is volgens hun advocaten veel te beperkt. Datacenters, ov- en telecombedrijven komen helemaal niet in die verordening voor, omdat ze nauwelijks gas gebruiken. 'Partijen met een groot maatschappelijk belang zijn niet opgenomen in deze lijst, enkel en alleen omdat ze niet afhankelijk zijn van gas. Dat is heel vreemd', zei de advocaat van VodafoneZiggo.

Ook de rechter stelde hier kritische vragen over aan de ACM. Die wees erop dat deze partijen niet zonder stroom komen te zitten, ze kunnen alleen niet uitbreiden. 'Bestaande processen komen niet in gevaar.'

Onder meer KPN bestreed dit punt. Om de bereikbaarheid van 112 overal te kunnen garanderen, is op sommige plekken meer capaciteit nodig, schetste de advocaat. Er wordt steeds meer data gebruikt en er komen veel nieuwe woonwijken bij. Daarvoor zijn ook nieuwe netwerkknooppunten nodig, volgens het telecombedrijf.

Maandag volgt een tweede zitting. De uitspraak kan nog even op zich laten wachten.